

Arleta Čehić Totemi

 klub

Klub Aluminij, 8. 04. 2011.

Totemi transcendencije

Prema Jansonovoj definiciji „predmet zavređuje da ga se nazove „assemblage“ iako je rađen od homogenog materijala kad je, na primjer, riječ o „skulpturi od otpada“, rađenoj od komada starog stroja, olupine auta i sličnih komada metala“. U skladu s ovom definicijom, umjetnicu koju predstavljamo na ovoj izložbi mogli bismo okarakterizirati kao autoricu čije su primarne kiparske tehnike assemblage i ready-made. Arleta Čehić svojim umjetničkim habitusom predstavlja nerijetku pojavu u povijesti umjetnosti, kombiniranje različitih medija i ekspresivnih formi. U ovom slučaju, riječ je o plesu i kiparstvu. Kombinaciji koja je to neobičnija jer se s jedne strane radi o opipljivoj, fizičkoj prisutnosti skulpture i s druge o neuhvatljivoj, eteričnoj energiji plesa. S tim u skladu, moguće je pronaći paralele koje se pojavljuju između te dvije forme, skulpture i plesa, a koje se očituju u kiparskim kolažima Arlete Čehić. Gledateljevu pozornost okupira ne toliko ono što je prisutno koliko ono što je odsutno: praznina kružnice, šupljina siluete i razvedenost nasuprot monolitnosti.

Materijal koji koristi je staro željezo, što nas dovodi do teme recikliranja prisutne u njenom radu. U samom činu korištenja jednog odbačenog materijala postoji nešto humano i samilosno. Ponovno korištenje i stavljanje u ovakav skulpturalni kontekst daje mu novu poruku koja je istodobno i nova vrijednost. Nešto što je dojučer bio otpad na ovaj način se rekontekstualizira kao svjedočanstvo i prostorna gesta. Prirodni proces propadanja materijala, autoričinom intervencijom, dobija jedan specifični tok. Tekstura hrđe postaje element likovnog oblikovanja predmeta: hrapave korodirane površine sudaraju se sa koloritnim intervencijama koje su ipak više iznimka nego pravilo u ovim skulpturama. Njihova poetika sastoji se u maksimumu učinka uz minimum intervencije; igra izmjenjivanja prisutnog i odsutnog se nastavlja. Autoričina ruka najviše dolazi do izražaja kada je najmanje prisutna, nastavljaajući tradiciju assemblagea na tragu Jeana Tinguelya i ready-madea na tragu Marcela Duchampa, koji svoje radove sastavljaju od tek djelomično prilagođenih, pronađenih komponenti. Elementi nastavljaju živjeti svojim slučajnim, odvojenim životima, no ovaj put suočeni u nekoj vrsti metafizičke, estetske konverzacije koju inicira umjetnik. Totem kao materijalni simbol kulta predaka bio je u prilagođenoj formi raširen i na slavenskom prostoru, a krug je kao arhetipski magijski simbol jedan od njegovih likovnih elemenata, a u razdoblju neolita imamo pojavu sunčeva točka na kamenim reljefima. U kulturi i simbologiji vudua na Haitiju, krug utjelovljuje beskonačnost, kozmos. Simbol prstena ima raznolike implikacije i u književnim tradicijama: u germanskoj predaji pojavljuje se kao prsten Niebelunga, predmet prepun magičnih moći. Kod tri rada pojavljuje se ogledalo kao ugradbeni element, sa svim svojim mitološkim i simboličkim implikacijama.

Svoja estetska promišljanja Arleta Čehić realizira u jednostavnim geometrijskim oblicima kojima prije svega dominira kružnica. U semantici religije, krug i kvadrat imaju precizno definiranu simboliku. Krug/sfera simbolizira nebo, a kvadrat zemlju. Sjedinjeni predstavljaju spuštanje neba na zemlju, harmoniju sva četiri elementa. U arhitekturi džamije ovakav kvadrirani krug često je prisutan kao svemir u malom mjerilu: nad četverougaoim tlocrtom (zemljom) uzdiže se kružnica kupole(nebo). Kružnica u viziji Arlete Čehić postaje znak u prostoru, kojeg kontrast sa postoljem pretvara u neku vrst totema. Proučavanje ovog odnosa umjetničkog objekta i postolja, koji nije lišen napetosti, predstavlja jednu od preokupacija u radu umjetnice. Radovi su sastavljeni tehnikom varenja. Sami postupak varenja umjetnici otvara prostor za igru u kojoj se prirodno pojavljuju i mnogi autobiografski obojeni momenti, reminiscencije na djetinjstvo, posebno u minijaturama od željeza. Možda je upravo assemblage sa svojom otvorenosti i ludičnosta idealan za ovu umjetnicu, jer prije svega traži oko, a tek onda ruku. Jednako kao i ljepota, umjetnost je, kad se podvuče crta, u oku promatrača. Niz radova koji vidimo na ovoj izložbi stoga nam može pomoći da otvorimo oči za tajni život stvari koje nas okružuju. Možda ponajviše kako bi prepoznali poetsko u nečemu tako svakodnevnom kao što je korozija. Arleta Čehić, naravno, nije prva koja se bavi estetikom ružnog, jer se radi o žanru koji je toliko razvijen da ima i svoju pisanu povijest. No ružnoća je naličje ljepote, i često samo pitanje kuta gledanja. Susret sa imaginarijem ove nadarene umjetnice prilika je da preispitamo svoj unutarjni svijet i pronađemo u njemu mjesto za ono što je odbačeno i uništeno. I da onda iz toga u nama izraste nešto lijepo. Estetika slobode, individualne i kolektivne.

Izvod iz mišljenja dr. prof. Ibrahima Krzovića, povjesničara umjetnosti

... savremenim umjetničkim tendencijama legitimna je djelatnost umjetnika kojom on prepoznaje povezanost ili srodnost svojih djela i djela historijskih avangardi. Takav je slučaj i s radovima Arlete Čehić, koja, s izrazitim zanosom, pronalazi po stovarištima starog željeza dijelove starih mašina kao neke arheološke vrijednosti i prevodi njihove oblike iz starih funkcija u novo stanje.

U dijelovima mašina: pločama, zupčanicima, klipovima i klipnjačama (ready-made), od vremena rošave i korozivne strukture, prekomponovanjem i zavarivanjem najčešće dva elementa, Arleta ostvaruje antropomorfne, jezgrovite i simbolične oblike koji starežnom daju skulpturalnu egzistenciju.

Arleta Ćehić

Rođena 1963. u Boru, Srbija. Studirala Likovnu kulturu na Nastavničkom fakultetu, Univerziteta Džemal Bjedić u Mostaru. Članica je ULUBIH-a. Sudjelovala je na više skupnih izložbi.

Arleta Ćehić Tel:00387 63 986 200 arleta.c@hotmail.com

Organizaciju izložbe pomogli: **C.I.B.O.S.** d.o.o. Ilijaš p.j. Mostar **KLESARSTVO NEZIRIĆ** **DITRX** d.o.o. Mostar

